

- द्वितीयः — दिल्लीनगरस्य.....दर्शनाय मम उत्सुकता अस्ति ।
 प्रथमः — तर्हि दिल्लीदर्शनाय मया सहभवान् ।
 द्वितीयः — बाढम् ।

दिल्लीनगरस्य, छात्रः, आगतः, आगच्छतु, पाटलिपुत्रात्,
 इतिहासस्य, ऐतिहासिक-स्थलानाम्, रुचिः ।

उत्तरम्—आगतः, छात्रः, इतिहासस्य, रुचिः, पाटलिपुत्रात्, दिल्लीनगरस्य, ऐतिहासिक-स्थलानां, आगच्छतु

अनुच्छेद-पूर्तिः

मञ्जूषायां दत्तानां पदानां साहाय्यतया अधोदत्तान् अनुच्छेदान् पूरयत—(मञ्जूषा में दिए पदों की सहायता से नीचे दिए अनुच्छेद को पूरे कीजिए—)

1. मम विद्यालयः

मम विद्यालयः.....अस्ति । विद्यालयस्य.....विशालम् । अत्र द्वादश श्रेण्यः सन्ति ।
छात्रान् स्नेहेन पाठयन्ति । छात्राः अपि.....सन्ति । विद्यालये
 विशालः....., विस्तृतम्, क्रीडाक्षेत्रम्, नृत्य-संगीत-शाला.....चापि सन्ति । विद्यालयस्य
 पुरतः रम्यम् उद्यानम् अस्ति । अत्र.....पुष्पाणि विकसन्ति ।अत्र परिश्रमेण कार्यं
 करोति ।

अध्यापकाः, उद्यानपालकः, विज्ञान-प्रयोगशालाः, योग्याः, भवनम्,
 पुस्तकालयः दिल्ली-नगरे, सुन्दराणि ।

उत्तरम्—दिल्ली-नगरे, भवनम्, अध्यापकाः, योग्याः, पुस्तकालयः, विज्ञान-प्रयोगशाला, सुन्दराणि, उद्यानपालकः।

2. प्रातःकाल-भ्रमणम्

प्रातः सुदीपः.....सह उद्यानम् अगच्छत् । तत्र जनाः भ्रमन्ति बालाः च..... ।
 सुदीपः एकम् सुन्दरम् पुष्पितं.....अपश्यत् । सः पितामहम्.....‘एषः कः
 वृक्षः?’ पितामहः अवदत् एषः.....अस्ति ।गुलमोहर-वृक्षे
 सुन्दराणि.....पुष्पाणि आगच्छन्ति । गुलमोहर-वृक्षैः.....रमणीयम् ।

रक्तानि, वृक्षम्, उपवनम्, अपृच्छत्, क्रीडन्ति स्म, पितामहेन,
 गुलमोहर-वृक्षः, ग्रीष्मकाले, प्रातः, भ्रमणम् ।

उत्तरम्—पितामहेन, क्रीडन्ति, वृक्षम्, अपृच्छत्, गुलमोहर-वृक्षः, ग्रीष्मकाले, रक्तानि, उपवनम्

3. पादकन्दुक-खेलः

पादकन्दुकखेलः अति.....खेलः अस्ति । एतस्मिन् खेले द्वौ.....भवतः । प्रत्येक-
 पक्षे एकादश.....सन्ति । एकः क्रीडकः पादेन.....क्षिपति । एकः ‘गोलकीपरः’
 गोल-प्रान्तं..... । क्रीडकाः कन्दुकं.....क्षिप्त्वा गोलप्रान्तं नयन्ति । यः पक्षः
 अधिकान् गोलान् करोति सः.....भवति । पादकन्दुक-खेलः अन्ताराष्ट्रियः खेलः । परं
 यथा अस्माकं देशे क्रिकेट् खेलः.....न तथा एषः खेलः ।

विजयी, पक्षौ, लोकप्रियः, पादेन, क्रीडकाः, कन्दुकम्, रोचकः, रक्षति ।

उत्तरम्—रोचकः, पक्षौ, क्रीडकाः, कन्दुकम्, रक्षति, पादेन, विजयी, लोकप्रियः।

4. स्वतन्त्रम् भारतम्

स्वतन्त्रम् भारतम् अस्माकं गौरवम् । वीराणां.....प्रयत्नैः वयम्.....अविन्दाम ।
 देशः अस्माकम् अधुना.....वर्तते । कस्यापि देशस्य.....तदैव सम्भवति यदा देशवासिनः
 सुशिक्षिताः, परिश्रमशीलाः.....च वर्तन्ते । सुशिक्षितः एव.....प्रति स्वकर्तव्यं सम्यक्
 जानाति । अतः सर्वेषां.....अत्यावश्यकम् । सर्वशिक्षा-अभियानम् अस्माकं.....भवेत् ।
 निष्ठापूर्वकम् कर्तव्य-आचरणं च ध्येयम् ।

स्वतन्त्रः, स्वतन्त्रताम्, देशभक्तानाम्, स्वदेशम्, उन्नतिः,
 कर्तव्यनिष्ठाः, लक्ष्यम्, शिक्षणम् ।

उत्तरम्—देशभक्तानाम्, स्वतन्त्रताम्, स्वतन्त्रः, उन्नतिः, कर्तव्यनिष्ठाः, स्वदेशम्, शिक्षणम्, लक्ष्यम्

5. व्यायामः

शरीरं स्वस्थं रक्षितुं व्यायामः अनिवार्यः अस्ति । शरीरं सबलं नीरोगं च जायते । नरः साहसी भवति । प्राणायामः धावनम्, योगाभ्यासः मल्लयुद्धम् इति विविधाः सन्ति । यः व्यायामं करोति तस्य रक्त-सञ्चारः सम्यक्-रूपेण भवति । स्फूर्तिः अपि जायते । यदि इच्छेत्, तर्हि नियमपूर्वकं व्यायामं । यदि शरीरम् स्वस्थं तर्हि चित्तं अपि इति सर्वसम्मतम् ।

कुर्यात्, भ्रमणम्, शारीरिक-व्यायामाः, शरीरे, प्रसन्नम्,
व्यायामशीलः, व्यायामेन, सुस्वास्थ्यम् ।

उत्तरम्-व्यायामेन, व्यायामशीलः, भ्रमणम्, शारीरिक-व्यायामाः, शरीरे, सुस्वास्थ्यम्, कुर्यात्, प्रसन्नम् ।

***** END *****